

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

Bakalářská diplomová práce

Oltáře kostela sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané

Studentka: Miroslava Neckařová

Vedoucí bakalářské práce: Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

Obor: Dějiny výtvarných umění

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny řádně citovala a uvedla.

V Olomouci dne: 11. 12. 2012

Děkuji všem, kteří mi jakkoli pomáhali s prací na mé bakalářské práci. Zejména mé díky patří panu faráři Stanislavu Matyášovi za množství informací a času a také panu Prof. PhDr. Ladislavu Danielovi, Ph.D. za všechny poskytnuté rady a pomoc.

OBSAH

1. Úvod	2
2. Kostelec na Hané	3-5
3. Výstavba kostela sv. Jakuba Většího	5-7
4. Architekt Anton Erhard Martinelli	7-8
5. František Ondřej Hirnle	8-9
6. Jan Schubert	10-11
7. Vnější podoba stavby	12-13
8. Interiér kostela	13-31
8.1. Oltář Bolestné Panny Marie	15-16
8.2. Oltář sv. Jana Nepomuckého	17-20
8.3. Hlavní oltář sv. Jakuba Většího	21-24
8.4. Oltář sv. Anny	25-28
8.5. Oltář sv. Kříže	28-30
9. Závěr	32
Summary	32
Prameny a literatura	33-34
Obrazová příloha	36-52
Anotace	53

1. Úvod

Ve své bakalářské práci se pokusím shromáždit dostupné informace o výzdobě kostela sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané. Při práci na referátu o obraze Panny Marie Poznaňské v prvním ročníku jsem zjistila, že bohaté prameny o kostelu sv. Jakuba výborně zpracoval Pavel Borský ve „*Stavebně historickém průzkumu*“ a Karel Hořínek s Tomášem Hořínkem v „*Restaurátorské dokumentaci*“. Nicméně jsem si nemohla nevšimnout, že oltářní výzdoba od významných sochařů 50. a 60. let 18. století Františka Ondřeje Hirnleho a Jana Schuberta často ustupuje do pozadí a věnuje se jí pouze několik málo řádků textu. Největší zdroj informací o oltářích v kostele poskytují pouze inventární karty.

Začátek mé práce se bude stručně věnovat historii města Kostelce na Hané, jelikož události ve městě ovlivňovali i kostel sv. Jakuba. Posléze přiblížím pozadí výstavby kostela a popíši vnější i vnitřní architekturu vzniklou z návrhu rakouského architekta Antona Erharda Martinelliho. Samotnou stavbu realizoval neznámý architekt, který původní plán v několika detailech změnil.

V dalších kapitolách se budu věnovat výzdobě samé. Popíši výzdobu lodi kostela a především se zaměřím na hlavní oltář a čtveřici bočních oltářů. Autory nejsou pouze František Ondřej Hirnle a Jan Schubert, ale také Jan Michael Scherhauf zde zanechal minimálně jednu práci.

Za cíl si nekladu určit, které části oltářní výzdoby pochází od Františka Ondřeje Hirnleho a které od Jana Schuberta. Pokusím se podat ucelený a rozšířený pohled na tuto dle mého názoru zajímavou, i když ne vždy kvalitní výzdobu.

2. Kostelec na Hané

Město Kostelec na Hané leží přibližně šest kilometrů od Prostějova. Nachází se na Dražanské vrchovině, nedaleko protéká říčka Romže a ze severu město chrání hora Velký Kosíř. V Kostelci na Hané dnes žije přibližně 3 000 obyvatel.¹

Kostelec na Hané vždy patřil mezi důležité obce ve svém okolí. Jeho velice časně osídlení dokládají mnohé archeologické nálezy. První písemná zmínka o Kostelci na Hané se dochovala na nadační listině biskupa Jindřicha Zdíka z roku 1131, která obsahuje seznam všech osad patřících k olomouckému kostelu sv. Václava. Městečkem se Kostelec stal někdy před rokem 1340. Z toho roku pochází dopis od pana Jana z Konice, adresovaný biskupovi Janu V., kde je Kostelec již nazýván městečkem. Z nového statutu vycházela jistá důležitá privilegia. Kostelec mohl užívat pečeť, dostal svůj vlastní znak a mohl pořádat trhy. Zatímco se Kostelec na Hané už mohl pyšnit statutem „městečka“, nedaleký Prostějov byl jen trhovou vsí. Situace se změnila v pozdějších dobách, kdy vůdčí roli v okolí začal hrát Prostějov.²

Kostelec odnepaměti náležel k blízkému panství Plumlov. Majitelé panství se často měnili a každý z nich život v Kostelci ovlivnil, ať už v dobrém nebo špatném smyslu. Mezi nejvýznamnější vlastníky panství patřil například Jan Lucemburský, který panství v roce 1325 prodal panu Vokovi z Kravař.³

Rod Kravařů měl po určitý čas plumlovské panství nejčastěji pod svou správou. Jindřich z Kravař se roku 1417 vzdal ve prospěch obyvatelů Kostelce na Hané v té době velmi

1 Kostelec na Hané - stránky města.

http://www.kostelecnh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=72, vyhledáno 7.12.2012.

2 Jan Drápal, *Dějiny městyse Kostelce na Hané I*, Kostelec na Hané 1942, s. 103-120.

3 Ibidem, s. 121-123.

důležitého práva, tzv. „odúmrtního práva“. Jindřich z Kravař zemřel roku 1420 v bitvě u Vyšehradu, kde bojoval proti husitům. Téměř jistě i obyvatelé Kostelce v této válečné době velmi trpěli. Od roku 1420 plumlovské panství vlastnil Jiří z Kravař, který se nestavěl na stranu katolické církve. Po smrti Jiřího z Kravař v roce 1466 získal panství sňatkem s Jiřího dcerou Johankou Jan Heralt z Kunštátu.⁴

Dalším sňatkem, s Ludmilou, dcerou Jana a Johanky, přešlo roku 1490 panství pod správu Vratislava I. z Pernštejna. Za jeho panování se plumlovskému panství a tedy i Kostelci dařilo velmi dobře. Přestože byl Kostelec spíše zemědělskou obcí, dobře se v něm uplatnila i řemesla. V roce 1534 Jan V. schválil tkalcovský, krejčovský, kovářský a obuvnický cech. Za dalších padesát let přibyl do Kostelce i řeznický cech. S jistotou víme, že od poloviny 14. století ke Kostelci na Hané patřil mlýn, sladovna, lázně a Bezděkovský dvůr. 20. listopadu 1558 daroval Vojtěch V. Kostelci vinohrady na blízkém Kosíři a také právo myslivosti. Od roku 1564 se zde mohlo vařit pivo.⁵

Vláda Pernštejnů trvala až do roku 1599, kdy panství od Vratislava Eusebia z Pernštejna získal Karel I. z Liechtensteinu. Jeho rod vládl Kostelci na Hané do roku 1848, tedy téměř 250 let. V době kdy Liechtensteinové začali spravovat plumlovské panství, žilo v Kostelci přibližně 700 obyvatel. V roce 1618 vypukla Třicetiletá válka a fakt, že se počet obyvatel snížil na třetinu, svědčí o nepříznivé době pro kostelecké obyvatele.⁶

V souhrnu celá první polovina 17. století znamenala pro Kostelec jednu ránu za druhou. Nejenže se tu objevil mor a neúroda, ale Kostelec přišel i o Bezděkovský dvůr a za účast na povstání proti císaři také o pivovar, sladovnu a další

4 Ibidem, s. 123-142.

5 Ibidem, s. 142-174.

6 Ibidem, s. 174-196.

privilegia. Kostelec se stal opět obyčejnou obcí a víc než dvě století se situace nezlepšila. Ve válce o Rakouské dědictví v roce 1742 obsadila Kostelec pruská vojska a v Sedmileté válce (1758) jej zcela vydrancovala.

Teprve v roce 1848 se Kostelec zbavil práva svrchovanosti, ale už nikdy nedosáhl svého bývalého postavení v okolí. Za Rakousko-pruské války (1866) zde pobývalo téměř dva tisíce vojáků, které kostelečtí obyvatelé museli živit.⁷

3. Výstavba kostela sv. Jakuba Většího

Kostel sv. Jakuba Většího vznikl v letech 1740-1772 v areálu zrušeného hřbitova. V počáteční fázi stavitelé postavili pouze část základů kněžiště a poté se práce zastavily. Znovu se na kostele začalo pracovat až v letech 1754-1756. Konečně 18. 10. 1772 kostel vysvětil olomoucký světící biskup Jan Václav Xaver Frey von Freyenfels (18. května 1705, Brno - 17. října 1776, Olomouc).⁸

Dnešní kostel stojí přibližně na místě starého kostela. Tento zchátralý středověký kostel ve své době už dále nemohl sloužit svým účelům a ke konci 17. století došlo k přestavbě. Důkazy jsou viditelné ve třetím a čtvrtém patře věže a také V. Janoušek se zmínil, že v roce 1689 proběhla „stavba chóru“. Na portrétu faráře Jana Jiřího Ondřeje Prunera z roku 1765 je tato přestavba zachycena. Další, ale svými rozměry větší přestavbu chtěl iniciovat už kostelecký farář Jan Antonín Bezdězský (? - 1752). První předběžný rozpočet vytvořili 20. května 1729 Kristián Bergl a Kristián Auer. K realizaci opravy kostela dopomohl také nástup Josefa Václava do čela rodu

7 Kostelec na Hané - stránky města.

http://www.kostelecnh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=73, vyhledáno 7.12.2012

8 Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska II (J-N)*, Praha 1999, s. 178.

Liechtenštejnů v prosinci 1732. Josef Václav se zaměřil především na dokončení všech rozestavěných a poškozených staveb. Jako první svůj projekt na nový kostel předložil roku 1733 Matyáš Kniebandl a poté asi roku 1735 Antonio Beduzzi. Roku 1737 vznikly další dvě varianty od Antona Erharda Martinelliho, podle jehož návrhu se začalo stavět.⁹

Základní kámen byl položen v roce 1740 farářem Janem Bezdězkým, za jehož úřadu však práce pouze začaly. Kostel byl kompletně dokončen až za faráře Jana Jiřího Ondřeje Prunnera, který se kosteleckému kostelu i svým farním povinností v okolí velice věnoval od svého nástupu v roce 1752 až do své smrti v roce 1778. V roce 1754 byl stržen téměř celý starý kostel. Zůstala pouze renesančně upravená věž.

Při stavbě došlo oproti Martinelliho návrhům k architektonickým změnám. Křestní kapli nahradilo schodiště vedoucí do vyšších pater věže, byla rozšířena kruchta a podvěží bylo zaklenuto plackou. Prameny o stavbě kostela poskytují poměrně hodně informací, ale jméno architekta, který vedl stavbu kostela právě v nejdůležitější fázi, tedy letech 1754-1756, mezi nimi není. Jelikož architekt Anton Erhard Martinelli zemřel v září roku 1747, není možné, aby stavbu vedl on. Karel a Tomáš Hořínkovi ve své restaurátorské dokumentaci poukazují na podobnost architektonického pojetí kostela sv. Jakuba Většího s klášterem a kostelem milosrdných bratří v Prostějově, které postavil zednický mistr Václav Semmler. Nicméně, hrubá stavba pozdně barokního kostela byla zcela jistě v srpnu 1756 hotová, jelikož farář Prunner nechal vložit pamětní spis do makovice sanktusníku. Bohoslužby se během výstavby kostela přesunuly do knížecí sýpky.¹⁰

9 Pavel Borský, *Kostel sv. Jakuba Většího: Stavebně historický průzkum*, Brno 2000, s. 8-12.

10 Hořínek Karel - Hořínek Tomáš, *Restaurátorská dokumentace: Restaurátorské práce v kameni*, Olomouc 2003.

Po dokončení se na kostele sv. Jakuba prováděly už jen dílčí práce. Většinou se jednalo o opravu střech, věže sanktusníku nebo osazení nové věžní bání. V roce 1879 dostal kostel své vlastní hodiny, původně z kostelecké radnice. Za působení faráře Cyrila Nováka (1933-1962) proběhlo velké množství oprav. Byla položena nová dlažba, provedeny zlatnické a kamenické práce a kostel byl nově vymalován. V osmdesátých letech 20. století začala praskat klenba, která byla opravena až v roce 1981 [1].¹¹

V následujících třech kapitolách považuji za vhodné přiblížit umělecké osobnosti, které se nejvýrazněji zapsaly do podoby stavby i jejího vnitřního vybavení.

4. Architekt Anton Erhard Martinelli

Rakouský architekt Anton Erhard Martinelli se narodil ve Vídni roku 1684. Jeho otcem byl architekt Francesco Martinelli původem z Itálie.¹²

Anton Erhard Martinelli je jako hlavní architekt spojován s několika významnými stavbami této doby. Otázkou však zůstává, jestli se podílel i na jejich realizaci.

Mezi jeho vídeňské realizace patří kostel svatého Karla Boromejského (spolupráce s Johannem Bernhardem Fischerem z Erlachu a Josefem Emanuelem Fischerem z Erlachu z období 1715-1737), Schwarzenberský palác, na kterém se podílel s Johannem Bernhardem Fischerem z Erlachu a Johannem Lukase von Hildebrantem a renovace paláce Esterházy, uskutečněná okolo roku 1727. Martinelli také přestavěl do barokní podoby

11 Viz Borský (pozn. 9), s. 12-13.

12 Thieme - Becker [Ulrich Thieme - Felix Becker], Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart, Mandere - Möhl, verlag von E.A.Seeman, Leipzig 1930, s. 163-164.

kostel sv. Alžběty, patřící řádu německých rytířů. Přestavbu tohoto kostela financoval hrabě Guido von Stahrenberg.

Častým Martinelliho zaměstnavatelem byl rod Esterházy, pro který postavil v roce 1721 palác Esterházy ve Fertődu v Maďarsku. Mezi další Martinelliho stavby patří Zrínský palác v Čakovci (dnešním Chorvatsku) a Invalidovna v Budapešti z let 1727-1735, která se řadí mezi nejzajímavější díla tohoto architekta. Na Moravě je autorem několika zakázek pro Václava Liechtensteina a také pro rod Esterházy. Anton Erhard Martinelli zemřel v roce 1747 ve Vídni.¹³

5. František Ondřej Hirnle

František Ondřej Hirnle se narodil 4. prosince 1726 v Praze a zemřel v Kroměříži roku 1773. Umělecké nadání zřejmě zdědil po otci, v jehož dílně se František Ondřej naučil základům sochařské techniky. Od roku 1752 studoval na vídeňské Akademii pod vedením Balthazara Ferdinanda Molla, který jej seznámil s tvorbou Georga Raphaela Donnera.¹⁴

Pro tvorbu Františka Ondřeje Hirnleho jsou typické štíhlé, protáhle postavy s menšími hlavami a dlouhými krky. Po výrazové stránce však Hirnleho sochy často působí nepřítomně a bez emocí.

Po odchodu z Akademie působil nejpozději od roku 1759 v Kroměříži. 8. srpna 1759 zde nechal pokřtít svého syna Antonína Františka, jehož kmotrem se stal malíř Antonín Maulpertsch. Přibližně v této době se v Kroměříži Hirnle usadil a založil dílnu.¹⁵

13 Jane Turner (ed.), *The dictionary of art XX*, Mächtig to medal, London 1996, s. 493-494.

14 Ivo Krsek et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 107.

15 Soňa Greplová, *Žáci a následovníci Georga Raphaela Donnera na Moravě* (diplomní práce), Univerzita Palackého, Dějiny výtvarných umění, Olomouc 2010.

Ještě před příchodem do Kroměříže zřejmě působil v kostele Nejsvětější Trojice ve Fulneku. Zde vytvořil výzdobu pro hlavní oltář a kazatelnu a později dalších 6 retabul pro boční oltáře a oltářní figurální plastiky.¹⁶

František Ondřej Hirnle se opět na začátku 60. let setkal s Janem Schubertem při výzdobě kostela a konventu sv. Jana Nepomuckého v Prostějově. Jan Schubert se postaral o sochařskou výzdobu, František Hirnle o řezbářské práce a malířskou práci realizoval František Antonín Sebastini.¹⁷

V Kroměříži, který se stal jeho domovem, se podílel na množství zakázek. Vytvořil hlavní oltář ve farním kostele Panny Marie a podílel se i na výzdobě Manského sálu s malbou *Apoteóza biskupa Eghka* od Antonína Maulpertscha.

Mezi Hirnleho nejpozoruhodnější dílo patří náhrobek biskupa Leopolda Eghka z roku 1764 v kapli Bolestné Panny Marie v kostele sv. Mořice v Kroměříži. Celému náhrobku dominuje černý obelisk, před nímž klečí postava biskupa Eghka odlitá z cínu. Erb a insignie jsou vyobrazeny na kartuši po levé straně biskupovy sochy. Po pravé straně sedí putti utírající si slzy. Černý obelisk z části zakrývá drapérie a na úplný vrchol František O. Hirnle umístil vázu s hořícími plameny.¹⁸

V druhé polovině 60. let vytvořil v Uherkém Hradišti pro kostel sv. Františka Xaverského sochy svaté Uršuly a svaté Kateřiny Sienské v kapli sv. Anny. Pro kapli Anděla Strážce

16 Lada Nováková, *Kostel Nejsvětější Trojice ve Fulneku* (diplomní práce), Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2008.

17 Tomáš Strouhal, *Řád Milosrdných bratří v Prostějově (30.-50. léta 20. století)* (diplomní práce), Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2012.

18 Viz Soňa Greplová (pozn. 15)

další dvě sochy, svatého Antonína Paduánského a svatého Petra z Alcantry.¹⁹

6. Jan Schubert

Datum narození tohoto talentovaného moravského sochaře je nejasné. Ernst Koninger uvádí rok 1741, kdežto například Florián Zapletal zase rok 1743. Neexistují ale žádné matriční záznamy, které by mohly některý rok potvrdit. O Janu Schubertovi se s jistotou ví pouze to, že se narodil v okolí Lipníku nad Bečvou.²⁰

Základní umělecké vzdělání získal u Františka Gallaše (1723-1795). Společně s Václavem Böhmem odešel do Vídně, kde dál pokračoval ve studiu. Jestli se jednalo o Akademii nebo o dílnu některého vídeňského sochaře není zcela jasné.²¹

Počátky Schubertovy práce začínají v šedesátých letech v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Ždánicích a kostele sv. Bartoloměje ve Chválkovicích. Hlavní oltář, kazatelnu a 6 bočních oltářů vytvořil v roce 1764 pro piaristický kostel sv. Valentina v Příboře. V kostele Nejsvětější Trojice ve Fulneku vytvořil 4 postavy evangelistů ve fasádě kostela a nad portál umístil reliéf Nejsvětější Trojice.²²

V nedalekém Prostějově se podílel na výzdobě kostela sv. Jana Nepomuckého a kaple sv. Kříže. Zde spolupracoval s F. O. Hirnlem a o malířskou výzdobu se postaral František Sebastini (1724-1798). V prostějovském kostele Povýšení sv. Kříže je Jan Schubert autorem dvou protějškových oltářů z druhé poloviny 60. let.

19 Radka Opočenská, *Barokní sochařská výzdoba v kostele sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti* (diplomní práce), Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2011

20 Michaela Hřčková, *Jan Schubert (1743?-1792)* (diplomní práce), Univerzita Palacké, Dějiny výtvarných umění, Olomouc 2011.

21 Ibidem

22 Ibidem

Za zmínku také stojí výzdoba zámku ve Slezských Rudolticích, která se dochovala pouze ve formě fotografií. V období let 1771-1779 působil v kostele sv. Martina v Široké Nivě. Na hlavní oltář Jan Schubert umístil starší postavy církevních otců, zhotovil tabernákl, přízvední kazatelnu, postavu Dobrého pastýře a sochy Adama a Evy sedících na zeměkouli. Do konzol v lodi osadil sochy čtyř evangelistů.²³

S malířem Františkem Sebastianim se opět setkal při barokizaci farního kostela sv. Bartoloměje v Głogówku z let 1776-1781. Jan Schubert zde vytvořil hlavní oltář, nástavec křtitelnice a sochy svatého Šebestiána a svatého Rocha. 24. února 1778 se v Głogówku oženil s Annou Marií Bobrichovou. Zanedlouho se jim narodila dcera Anna a během následujících sedmi let i synové Jan, Karel Josef Daniel a Antonín Elgebert. Soužití Schubertových ale nebylo v Piskořově idylické, jelikož žili v chudobě.

Během prací na krnovském kostele sv. Martina bylo proti Schubertovi v roce 1781 vzneseno obvinění z nemravného života. Obvinění se prokázalo jako nepravdivé, ale i tak se umělec rychle vrátil zpět ke své rodině do Piskořova.²⁴

V roce 1782 pracoval v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Opavě, kde vytvořil výzdobu hlavního oltáře, bočních oltářů a skupinu Kristova křtu umístěnou nad křtitelnicí.

S Františkem Sebastianim opět spolupracoval během let 1785-1790 při barokizaci klášterního kostela Nanebevzetí Panny Marie v Rudach Wielkich.

Mezi poslední dokončené Schubertovy práce se řadí architektura kazatelny a nástavec křtitelnice v bývalém dominikánském kostele Narození Nejsvětější Panny Marie v Cieszyně. Jeho práci na hlavním oltáři v kostele Navštívení

23 Ibidem

24 Ibidem

Panny Marie ve Frýdku přerušila jeho náhlá smrt 30. září 1792.²⁵

7. Vnější podoba stavby

Jelikož je kostel obehnán zdí, lze do něj vstoupit pouze železnými mřížovými vraty s nástavcem z roku 1747, pocházející z dílny kosteleckého kováře Jana Pospíšila. Dvoukřídlá vrata s rozvilinami a listovými ornamenty nesou na vrcholu křížek.²⁶

Kostel sv. Jakuba Většího představuje jednodílnou podélnou stavbu s půlkruhově zakončeným kněžištěm na severní straně. Čtyřboká sakristie přiléhá k východní straně, přibližně v místech, kde se spojuje loď s kněžištěm [2].²⁷

Vstup do kostela vede přes užší vstupní otvor v jižním průčelí stavby. Přízemí věže s nárožními pilastry člení okolo vstupního portálu pásová bosáž [3]. Strany věže prolamuje z každé strany jedna okenní osa s okny obdélníkového tvaru. Okna jsou umístěna v patře nad sebou a rámuje je lizény. Zvonicové patro spojuje se zbytkem stavby křídla nad vyloženou průběžnou korunní římsou. Křídla nahoře ukončuje patrová římsa, na níž stojí vázy. Zvonicové patro člení nárožní pilastry s římsovou hlavicí a znovu jej prolamuje okenní osa z každé strany. Okna s ustupujícím segmentovým záklenkem a štíhlým klenákem s plastickými penízky ve vrcholu rámuje lišty s ušima. Pod okny probíhá parapetní římsa. Nad okny jsou umístěny hodiny v kruhových cifernících s tvarovanými profilovanými spodními římsami. Věž zastřešuje oplechovaná

25 Ibidem

26 Evidenční list movité kulturní památky č. 011768 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

27 Viz Samek (pozn. 8), s. 178.

cibule s otevřenou polygonální lucernou. Věž ukončuje makovice s křížem.²⁸

Boční průčelí vstupní části a průčelí lodi člení lizénové rámy oddělující okna, které jsou umístěny na průběžném odsekaném plochém soklu. V užším vstupním bočním průčelí jsou okna obdélného tvaru ve třech řadách a v lodi vždy dvě dvojice oken se segmentovými záklenky. Všechna okna mají profilované šambrány s ušima nasazené na nízkém soklu umístěném na parapetní římse s čabrakou. V záklenku je umístěn vysoký štíhlý klenák s plastickými penízky. Celou loď, sakristii i kněžiště zakrývá sedlová střecha.²⁹

8. Interiér kostela

Vstup do kostela podvěžím je zaklenut plackou. Půlkruhově zaklenutý kamenný portál flankují podložené pilastry nesoucí římsové kladí s prolomeným štítem. Do něj je zakomponována prázdná nika. Přes dvoukřídlé svlakové dveře s kováním vede vstup do lodi zaklenuté valenou klenbou s výsečemi mezi pasy, které dosedají na římsové kladí. Kladí nese pilastry s kompozitními hlavicemi usazenými na soklech s profilovanými římsami. Užší pole klenby nad kruchtou odděluje výrazný pas. Konzoly na dvou bočních balkónech kruchtly ukončují dvě malé hlavy, které dle mého názoru nesou rysy faráře Prunnera. Střední piliře prolamují vyhloubené niky. Klenební pole člení štukové rámy vytvořené z oblouků.

Presbytář zakončený konchou je také zaklenut valenou klenbou. Do sakristie zaklenuté neckovou klenbou vede samostatný vstup z jižní strany sakristie.

Do jižní části kostela vedou dva vstupy osazené pravoúhlými kamennými portálky s plochou profilací rámovanou

28 Viz Borský (pozn. 9), s. 4-7

29 Ibidem

lištou s ušima a kapkami a s jednokřídlymi dveřmi. Vstupy vedou ke dvěma šnekovitým schodištím po stranách věže.³⁰

Východní schodiště vede na kruchtu s varhanami [4]. Původní varhany z roku 1759 od Jana Jiřího Schwarze z města Libavá byly nahrazeny varhanami od Jana Tušeka z Kutné Hory. Západní schodiště slouží jako vstup do věže, která se dá rozdělit do pěti pater, přičemž spodní patra mají zřejmě gotické jádro. V prvním patře, zaklenutém valenou klenbou, jsou v této době uloženy fragmenty renesančního epitafu nalezeného v lodi. Na severní stěně druhého patra, taktéž zaklenutého valenou klenbou, se nachází zalíčené rudkové nápisy s letopočtem 1574 nebo 1534. Ve třetím patře s plochým stropem jsou v každé zdi vyhloubeny niky. Ve zdi rudkou vyrytá postava znázorňuje muže s vysokým kloboukem a mečem, oděného v typicky lancknechtském oděvu (volné kalhoty pod kolena a kazajka s okružím ve tvaru husího břicha). Do dalších pater věže je nutné vystoupat po žebříkovém schodišti. Stěny čtvrtého patra původně prolamovala sdružená okna s půlkruhovými záklenky. Dochovala se pouze v severní zdi. Vedle okna se nachází letopočet 1627 a monogram IHK. Během barokní přestavby byla věž zvýšená o páté, zvonické patro. Nedokončená plastická bosáž na severovýchodním a severozápadním nároží by mohla poukazovat na změnu architektonického plánu nebo nedokončení raně barokního plánu. Ve zvonici visí zvon z roku 1693 od brněnského rodáka Pavla Reimera s reliéfní postavou sv. Jiří, sv. Jakuba a Madony.³¹

Podstatnou část mobiliáře pořídil v letech 1762–1772 rovněž farář Jan Jiří Ondřej Prunner. Pracovali pro něj přední moravští sochaři, jako například František Ondřej Hirnle, Jan Schubert nebo Jan Michael Scherhauf.

30 Ibidem

31 Ibidem

Považuji za velmi důležité zdůraznit jednotu celého interiéru kostela a citlivé rozmístění jednotlivých součástí mobiliáře. Celistvost výzdoby vznikla jistě zásluhou kvality tvůrců, vesměs význačných pozdně barokních sochařů Františka Ondřeje Hirnleho a Jana Schuberta. Od bočních oltářů, přes sochy v nikách umístěné mezi oltáři až po křtitelnicí s kazatelnou vykazuje interiér soulad a jednotu. Vše později doplňuje po obou stranách lodi rozmístěný cyklus výjevů z Křížové cesty [5]. Při vstupu do kostela na levé straně visí na zdi Ukřižovaný v nadživotní velikosti z počátku 20. století. Pod kruchtou jsou na podstavcích proti sobě umístěné sochy Panny Marie a Ježíše Krista rovněž z 20. století.

8.1. Oltář Bolestné Panny Marie

Oltář Bolestné Panny Marie vznikl v letech 1764-1772 a o jeho výzdobu se postarali sochaři František Ondřej Hirnle a Jan Schubert. Oltář z umělého mramoru a štuku z velké části tvoří ploché retabulum kasulového tvaru, který dává prostor pro reliéfní kompozice.³² Společně s protějškovým oltářem sv. Kříže se jedná o první ze dvou dvojic velmi podobných oltářů. U této dvojice podobnost zvyšuje dojem, jakoby obě scény na sebe navazovaly.

V dolní části uprostřed retabula umístěná volutová predela obsahuje akantovou kartuši s nápisem: *Matko Bolestná ochrano naše*. Okolo kartuše jsou do predely zakomponovány dva držáky na svíčky. Predela obklopuje sarkofágovou menzu a rám retabula zdobí zlacené rokaje a vegetabilní motiv.³³

Na vrcholu predely umístěné sousoší znázorňuje Pietu. Sedící Panna Marie ve srovnání s Ježíšem Kristem vypadá velice

32 Viz Samek (pozn. 8), str. 179

33 Evidenční list movité kulturní památky č. 011740 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

křehce. Tento dojem ještě více umocňuje Mariina malá hlava. Na tváři se jí zračí utrápený výraz a hlavu jí zakrývá maforion se zlacenými okraji. V jejím klíně spočívá mrtvý Ježíš Kristus, kterému jemně drží levou ruku. Mrtvý Kristus s delšími, vlnitými vlasy a na tváři jemně naznačenými vousy má hlavu zkroucenou do nepřirozeného úhlu. Na Kristově těle zakrytém pouze zlacenou bederní rouškou, můžeme vidět ránu od Longinova kopí. Za sousoším Piety se tyčí monumentální kříž s nápisem INRI. Totožný kříž najdeme na protějším oltáři.

Na scénu zobrazenou na Pietě míří z křídel predely zraky dvou soch. Nalevo stojí mladý anděl, který drží v pravé ruce Longinovo kopí. Druhou ruku si pokládá na hrud' a lehce se naklání směrem k Pietě. Jeho lehký splývavý oděv s jemnými záhyby drží na hrudi zlacená šňůrka. Propracované pravé křídlo míří do prostoru a druhé, lehce zdeformované křídlo, tvoří součást retabula.

Nalevo umístěná socha svatého Jana Evangelisty jej zobrazuje jako mladého muže s delšími vlnitými vlasy. Celý jeho postoj vyjadřuje údiv a také i smutek ze smrti Ježíše Krista. Nejviditelnější emoci ukazuje, když si pravou ruku zvedá k ústům v nevěřicím gestu, podobném jako u anděla na protější straně. Oblečen v dlouhém oděvu s mělkými záhyby se také lehce naklání k Pietě.

Na koncích predely zdobené rokaji sedí dva malí, přesto ale robustní putti. Oba odvracejí tváře od Piety a nesou arma Christi. Napravo sedící putto má na pravé ruce pověšenou zlatou trnovou korunu. Putto nalevo zase drží v pravé ruce tři hřeby, kterými vojáci přibili Ježíše Krista na kříž.

Dvě okřídlené hlavičky nahoře na obláčcích sledují Pietu přibližně z míst, kde se střetávají břevna monumentálního kříže a další dvě z úplného vrcholu retabula [6].³⁴

34 Ibidem

Socha svatého Mikuláše se nachází přibližně uprostřed lodi ve vyhloubené nice nad zpovědnicí. Vytvořil ji sochař Jan Schubert okolo roku 1770. Tato štuková socha s bílým nátěrem měří 235 centimetrů. Dlouhovlasý a vousatý Mikuláš je oblečený ve splývavém rouchu s ostrými záhyby a na hlavě má mitru. V pravé ruce drží knihu a na ní leží tři zlaté oválné předměty. Mohlo by se jednat o váčky se zlatem. Je nutné zdůraznit, že není zcela jasné, jestli se skutečně jedná o váčky s penězi a tudíž by se mohlo jednat o jiného světce. Levou ruku má zdviženou nad hlavu a také v ní drží váčky s penězi [7].³⁵

8.2. Oltář sv. Jana Nepomuckého

Oltář sv. Jana Nepomuckého, první oltář z druhé dvojice, vznikl v letech 1762–1764. Na jeho výzdobě se opět podílela dvojice sochařů František Ondřej Hirnle a Jan Schubert.³⁶

Oltář se skládá z monumentálního retabula a sarkofágové menzy. Retabulum s rokajovým dekorem a obrazem světce flankují z každé strany dva polopilíře s vnitřním představeným hladkým sloupem a sochou. Na pilířích i sloupu umístěné pozlacené korintské hlavice nesou kladí, které přechází až do středu retabula. Oltář nahoře ukončuje volutový nástavec. Oltářní architektura je vyrobena z umělého sádrového štku.³⁷

Obraz z 20. století na kvalitativně nízké úrovni zobrazuje postavu svatého Jana Nepomuckého, jak kráčí v doprovodu anděla směrem ke Karlovu mostu. Neznámý malíř zobrazil Jana Nepomuckého z profilu, s holí v pravé ruce a oděného v černém

35 Evidenční list movité kulturní památky č. 011750 – město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

36 Viz Samek (pozn. 8), str. 179

37 Evidenční list movité kulturní památky č. 011741 – město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

kněžském rouchu. Anděl ve světle modrém oděvu se dívá na Jana Nepomuckého a pravou rukou ukazuje na miniaturu Karlova mostu, kde život tohoto světce skončil. Za Janem Nepomuckým a andělem jsou nalevo další dvě mužské postavy.

Na bocích oltáře sv. Jana Nepomuckého stojí u pat sloupů sochy světců. Nalevo socha svatého Vendelína a napravo socha svatého Isidora. Obě sochy jsou stylizované do podob sedláků z Hané.

Svatý Vendelín je zde ztvárněn jako pohledný mladík se zvláštní pokrývkou hlavy. V pravé ruce drží pastýřskou hůl a přes jeho levou ruku se táhne zlacený klas. Levou nohou je nakročen a celé jeho držení těla působí velmi elegantním dojmem. Přes svůj poměrně složitý a zdobný oděv s pláštěm má přehozenou menší mošnu. U paty sloupů leží Vendelínovy tradiční atributy, kráva a ovce.³⁸

Svatý Vendelín je patronem poustevníků a pastýřů. Podle legendy se narodil někdy v půlce 6. století ve Skotsku a pocházel z královské rodiny. Ve dvaceti letech se rozhodl odejít do Říma, kde se mu dostalo požehnání od papeže. Poté žil v Trevíru a sloužil zde jako pastýř. Se zvířaty se jednou vydal do vzdálených hor, kde potkal svého pána. Šlechtic mu vyčítal, že se stádem se nestihne do večera vrátit, ale Vendelín byl se zvířaty zpět dříve než majitel stáda. Za odměnu nechal Vendelínovi postavit poustevnu. Poté se Vendelín stal opatem kláštera v Tholey u Saarbrückenu. Když v tomto klášteře zemřel, hrob nechtěl přijmout Vendelínovo tělo. Mniši se proto rozhodli jeho tělo naložit na vůz tažený voly a poslat jej pryč. Zvířata tělo dovezly na místo jeho staré poustevny, kde v zápětí vzniklo poutní místo Svatý Wendel.

38 Ibidem

Mezi tradiční atributy svatého Vendelína patří dobytek, hůl, mošna nebo také pes.³⁹

V Kostelci na Hané dostal svatý Isidor podobu muže středního věku s vlnitými vlasy a krátkým vousem. Jeho oděv se skládá pouze z kabátce, kalhot a vysokých holínek. V porovnání s oděvem svatého Vendelína je Isidorův o poznání střídmější. Doplňuje jej pouze klobouk, který drží pod pravou paží. Ruce spíná na hrudi v prosebném gestu. U Isidorových nohou se o pilíř opírá malý model klasického selského stavení a deska, na které anděl orá pluhem pole.⁴⁰

Svatý Isidor žil na přelomu 11. a 12. století. Se svou milovanou ženou Marií Toribiovou měl syna, který jim ale v dětském věku zemřel. Tento původně španělský rolník z chudé rodiny pracoval na poli pro bohatého měšťana Jana Vera. Velice zbožný a skromný Isidor ale vzbuzoval žárlivost u ostatních rolníků. Vyčítali mu, že každé ráno kvůli mši přichází na pole pozdě a pracuje tedy méně než oni. Druhý den Jan Vera skutečně viděl, že Isidor přichází na pole jako poslední. Nerozzlobil se, jelikož uviděl, že Isidora doprovázejí andělé, kteří mu pomáhají orat. Od té doby jej začal mít v úctě. Poté hledal nové místo ve městě Torrelaguna, ale byl zde nespokojený a vrátil se zpět do Madridu. Na obou místech Isidora znovu provázela zloba jeho spolupracovníků. Svatý Isidor se dožil požehnaného věku a celý jeho život provázela dobročinnost a láska k lidem. Tento patron zemědělců bývá nejčastěji zobrazen v prostém venkovském oděvu. Mezi jeho atributy patří zejména zemědělské nářadí, např. cep, pluh, kosa, motyka a další pracovní nástroje. Někdy se dále mezi jeho atributy řadí růženec a kříž.⁴¹

39 Jan Chlumský, *Světcí k nám hovoří...*, <http://catholica.cz/index.php?id=4794>, vyhledáno 7. 12. 2012.

40 Viz Evidenční list movité kulturní památky č. 011741 (pozn. 37)

41 Jan Chlumský, *Světcí k nám hovoří...*, <http://catholica.cz/index.php?id=2182>, vyhledáno 7.12.2012.

Volutový nástavec obsahuje malý reliéf Madony s dítětem. Od Panny Marie s dítětem vyráží do všech stran zlaté paprsky. Nepravidelně zakončené paprsky dále obklopuje kruh z obláčků, ze kterého vystupuje sedm okřídlených hlaviček. Na volutových koncích nástavce sedí dva dospělí andělé v bederních rouškách. Anděl nalevo se dívá na dvě hlavičky nad reliéfem. Levou rukou ukazuje na menšího andělka sedícího na spodní římse nástavce, který se dívá dolů a ukazováčkem si přikrývá ústa. Anděl napravo shlíží dolů na oltář a pravou ruku má zdviženou. Malý andílek sedící napravo na spodní římse drží palmovou ratolest. Na vrchní římse nástavce se nachází další dvě okřídlené hlavičky. Zde najdeme také další symbol spojený se svatým Janem Nepomuckým. Střed zlaceného paprskovitého slunce tvoří jazyk svatého Jana Nepomuckého [8].⁴²

Na levé straně parapetu řečniště stojí mramorová křtitelnice ve tvaru kalichu a se zdobným motivem píšťal. Ukončuje ji nástavec ze dřeva a štuku s dížovitou konzolou. V kalichu sedí Adam a Eva na zeměkouli, po které se plazí zlatý had s jablkem. Zakrývá je stříška s čabrakami a dvěma andělky. Na střeše křtitelnice je umístěné další sousoší, na kterém svatý Metoděj v kněžském rouchu křtí knížete Bořivoje. Adam s Evou symbolizují prvotní hřích, který svým křtem kníže Bořivoj vykupuje. Tato symbolika poukazuje na sílu křtu [9].⁴³ Křtitelnici zhotovil Jan Michaela Scherhauf v Olomouci. Zřejmě ale není jediným autorem. Ve své magisterské práci nejnověji Michaela Hrčková poukazuje na problematiku autorství částí interiéru kostela. Autorem tedy zřejmě bude někdo z dvojice Hirnle/Schubert. Celá problematika si ale zaslouhuje hlubší bádání.⁴⁴

42 Viz Evidenční list movité kulturní památky č. 011741 (pozn. 37)

43 Evidenční list movité kulturní památky č. 011745 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

44 Viz Michaela Hrčková (pozn. 20).

V kněžišti na evangelní straně visí nově restaurovaná olejomalba Panny Marie Immaculaty z první poloviny 18. století v rámu zdobeným rokajovými ornamenty. Panna Marie na něm drží v pravé ruce lilii a stojí na hadovi, který se plazí po zeměkouli. Po stranách jsou dva putti a další andělské hlavičky.⁴⁵

8.3. Hlavní oltář sv. Jakuba Většího

Autory výzdoby hlavního oltáře jsou sochaři František Ondřej Hirnle a Jan Schubert. Rozpočet předložil František Ondřej Hirnle roku 1762 a už o rok později práce skočily. Hlavní oltář se skládá z oltářní menzy s tabernáklem a retabula s rokajovým dekorem a obrazem patrona kostela.⁴⁶ Oltářní menza s tabernáklem pochází od neznámého autora.

Na oltářní sarkofágové menze stojí válcový tabernákl s volutovými pilastry. Flankuje jej dvojice adorujících andělů sedících na volutových koncích. Dva putti sedí okolo malé zlacené niky vyhloubené uprostřed tabernáklu. V nice s vyrytými motivy klasu a vinné révy stojí Krucifix. Okolo niky se táhnou další motivy klasů a vinné révy, které nahoře přecházejí v dračí rokaj. Tabernákl nahoře zakončuje žebrový baldachýn se zlacenými volutovými prstenci [10].⁴⁷ Tabernákl také slouží jako otočný svatostánek. Uvnitř je ukryta tepaná monstrance paprskovitého typu ze stříbra, kterou vytvořil roku

45 Evidenční list movité kulturní památky č. 011752 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

46 Viz Samek (pozn.8), s. 179.

47 Evidenční list movité kulturní památky č. 011737 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

1848 vídeňský mistr. Je zhotovená ve stylu tzv. druhého rokoka a na zadní stranu autor vyryl písmena M a K.⁴⁸

Na baldachýnu umístěný malý obraz z 18. století znázorňuje Pannu Marii Poznaňskou. Jedná se o repliku zázračného obrazu ze Slezských Piekar.

Podle tradice obraz tvořil odněpaměti součást piekarské kapličky a poté byl přemístěn do prvního piekarského kostela. V roce 1659 probošt Jakub Rockowski přemístil obraz z bočního oltáře na hlavní. Po morové epidemii v roce 1675 jezuité Jerzi Pospěl a Tomasz Vickiewicz z Tarnovské Gory zahájili poutě k obrazu Panny Marie. Mor opravdu ustoupil a sláva Panny Marie Poznaňské začala stoupat.⁴⁹ V roce 1678 otcové pauláni z Jasně Gory nechali soutěživě zřídit biskupskou komisi, která měla kult důkladně prověřit. Obraz byl přesunut do sakristie a až za Leopolda II. se opět vrátil na hlavní oltář. Obraz Panny Marie Poznaňské se dostal i na české území. 15. března 1680 se konalo procesí z Klementýna do katedrály sv. Víta. V této době opět řádil mor a před obrazem pokleknul k modlitbě i Leopold II. Pražský arcibiskup Jan Bedřich z Valdštejna prohlásil obraz za zázračný. V roce 1692 byla za velký obnos peněz vytvořena kopie obrazu pro Hradec Králové. Z důvodu tureckého nebezpečí kopie nahradila originál v Piekarech, který se přesunul do Opole. Po válce se obraz vrátil zpět do Piekar se spoustou darů. Přesunutí zázračného obrazu se znovu opakovalo v roce 1702, kdy do Polska vtrhnul švédský král Karel XII. Až do roku 1717 probíhaly spory, kde obraz zůstane. Dekret z tohoto roku ustanovil, že obraz Panny Marie Poznaňské zůstane v Opoli do té doby, než bude římskou kongregací prohlášen za svatý. To se do dnešního dne nestalo, ale Slezské Piekary neutrpěly žádnou škodu. Jako poutní místo byly hojně navštěvovány dál. Z hlediska našeho regionu je důležitá

48 Evidenční list movité kulturní památky č. 011761 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

49 Jerzi Pawlik, *Piekari Slaskie*, Wrocław 2000.

informace, že opolský originál byl v roce 1740 na zapůjčen do Olomouce.⁵⁰

Obraz z Kostelce na Hané pochází z 18. století a není zcela jasné, kdo tuto kopii vytvořil. Jedná se o temperovou malbu na měděné desce s rámem z tepaného stříbra. Rám je zdoben zlaceným vegetabilním a páskovým dekorem. Pannu Marii s malým Ježíškem obklopuje na zeleném pozadí text: Svatá Panno Marie, Matko boží, pros za nás. Panna Marie i Ježíšek jsou oděni do modrých rouch, pouze spodní oděv Panny Marie má karmínovou barvu. Okolo hlav jim jasně září kruhové nimby a důležitost těchto postav naznačují i koruny, které mají na hlavách. Kostelecký obraz původně pocházel z kaple „Adlerky“ z nedaleké vesnice Kaple. Po zániku této kaple se obraz díky řádu Klarisek dostal do Kostelce na Hané.⁵¹ Obraz z části zakrývá zlacenou zeměkouli, na níž leží malý beránek.

Za menzou stojí monumentální retabulum s dvěma nakoso postavenými sokly s piliři. Každý piliř má představený hladký sloup se zlacenými kompozitními hlavicemi a patkami. Sloupy nesou kladí a jejich římsa přechází až na střed retabula.

Hlavní postavou nástavce je trůnící Bůh Otec sedící na oblacích, která drží volutová křídla. Celofigurová postava Boha Otce, zobrazená jako stařec s dlouhým vousem, drží v levé ruce zlacené žezlo a opírá se o zeměkouli. Jeho pohled směřuje dolů na obraz se svatým Jakubem Větším. Bosý a oděný v dlouhém a jednoduchém rouchu se zlacenými kraji a ostrými záhyby sedí před sluncem. Do tohoto slunce není zakomponována pouze socha Boha Otce, ale i další obláčky a celkem dvanáct okřídlených hlaviček. Nad kladím s volutovými křídly sedí dva andělé a na úplný vrchol nástavce autor umístil dva putti.

50 Stefan Baldy, *Matka boska opolska*, Opole 1984.

51 Evidenční list movité kulturní památky č. 011753 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

Obraz svatého Jakuba Většího, patrona kostela, původně pocházel z Lednice. Do Kostelce na Hané se dostal na příkaz knížete Liechtensteina. Obraz namaloval někdy v poslední čtvrtině 18. století malíř Václav Doležal z Bučovic.⁵² V roce 1909 měl být na popud faráře Cyrila Nováka vyměněn za obraz kosteleckého rodáka Karla Otáhala. K výměně však nedošlo.⁵³

Ústřední postava obrazu, prostovlasý a vousatý apoštol Jakub, klečí na oblaku. Je oděný do prostého poutnického oděvu modré barvy přepásaného v pase, který doplňuje krátký hnědý plášť okolo Jakubových ramen. Svatý Jakub upírá svůj zrak ke slunečním paprskům zářících z vrcholu obrazu. Levou ruku si pokládá na hrud' a kolem hlavy mu září kruhová svatozář. Anděl po Jakobově pravici od něj odvrací zrak a v rukou drží korunu. Druhý anděl, otočený zády k divákům, drží poutnickou hůl. Za svatým Jakubem nalevo leží na oblacích dva putti a napravo z oblak vystrkují hlavy dalších pět putti.⁵⁴

Celé retabulum flankují na podstavcích stojící sochy, které znázorňují dvojici nejdůležitějších křesťanských apoštolů. Nalevo socha svatého Petra měří 245 centimetrů. Jako materiál použil autor štuk s bílým nátěrem. S poměrně mladistvými rysy v obličeji, vlnitými vlasy a krátkou bradkou upírá sv. Petr svůj pohled lehce nahoru. Je oděn do objemného splývavého roucha, které si přidržuje levou rukou. V levé ruce drží blízko u těla kmen stromu a v pravé ruce dva klíče od nebeské brány. Ruku natahuje směrem do kněžiště a jakoby klíče k bráně do ráje ukazoval. U pravé nohy má kohouta, který stojí na zavřené knize.⁵⁵

Štuková a pouze o pět centimetrů menší socha apoštola Pavla se nachází na epištolní straně od retabula. Svatý Pavel,

52 Viz Evidenční list movité kulturní památky č.011737 (pozn. 47)

53 Viz Pavel Borský (pozn. 9), s. 13

54 Viz Evidenční list movité kulturní památky č.011737 (pozn. 47)

55 Evidenční list movité kulturní památky č. 011738 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

zobrazený jako stařec s vlnitými vlasy a dlouhou bradkou, skromně sklání svoji hlavu směrem dolů do strany. Oblečený ve splývavém oděvu, drží v ruce zlacený meč, kterým mu byla useknuta hlava. Pravou rukou si u boku přidržuje knihu. Další kniha leží u jeho levé nohy a na ní stojí o zeď opřená třetí kniha.⁵⁶ Před sochami apoštolů stojí dva velké dřevěné svícny vyrobené okolo roku 1770. Postaveny jsou na trojdílné nožce s rokajovým dekorem, která přechází ve zprohýbaný dřík [11].⁵⁷

Na pravé straně u parapetu řečniště osazená mramorová kazatelna tvoří protějšek křtitelnice. Válcově tvarovaná kazatelna je přístupná přes schody v sakristii. Řečniště s bohatou profilací a kartuší s reliéfem Krista Dobrého pastýře zakrývá stříška s rozhrnutou drapérií a čabrakami. Na stříšce je umístěno sousoší s výjevem Kázání svatého Jana Křtitele. Janovi Křtitelovi klečí u nohou dva angličtí vojíni a stařec s knihou. Janovo kázání znovu umocňuje důležitost kazatelny, stejně jako křest u křtitelnice.⁵⁸ Kazatelnu zhotovil Jan Michael Scherhauf. „Cedulka“ nalezená při opravách v roce 1989 říká, že kazatelna byla osazena 24. července 1766. O autorství částí kazatelny se zde dá také spekulovat podobně jako u křtitelnice.

Pod kazatelnou je na kulatém podstavci umístěná jednoduchá mramorová křtitelnice ve tvaru osmibokého kalicha. Křtitelnice patřící ke strženému kostelu pochází z konce 15. století [12].⁵⁹

56 Evidenční list movité kulturní památky č. 011739 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

57 Evidenční list movité kulturní památky č. 011758 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

58 Evidenční list movité kulturní památky č. 011744 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

59 Evidenční list movité kulturní památky č. 011746 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

8.4. Oltář sv. Anny

Boční oltář sv. Anny, tvořící protějšek oltáře sv. Jana Nepomuckého, pochází z období let 1762-1764. Autorství se opět připisuje sochařům Františkovi Ondřeji Hirnlemu a Janu Schubertovi.⁶⁰

Oltář z umělého sádrového štuku se skládá z velkého retabula a sarkofágové menzy. Gotický náhrobník s nečitelným obvodovým nápisem použitý jako menza tohoto oltáře by mohl sloužit jako další doklad o existenci gotického kostela. Po stranách retabula stojí opět dva polopilíře s představeným hladkým sloupem. Polopilíře i sloup zakončují korintské hlavice, které nesou kladí. Kladí nese volutový nástavec s reliéfem svatého Antonína Paduánského.

Uprostřed oltáře je umístěn oltářní obraz z 20. století. Olejomalba znázorňující svatou Annu a Pannu Marii není po kvalitativní stránce na vysoké úrovni, stejně jako protějščí oltářní obraz. Panna Maria zde sedí na nízké židli. Mariin oděv v typických mariánských barvách, působí prostě a jednoduše. V ruku drží otevřenou knihu a svůj pohled směřuje ven z plátna na diváky. Stejně jako nepřiliš pěkně ztvárněný obličej Panny Marie působí až lehce karikaturně i tvář svaté Anny v červeno-žlutém oděvu a bílou rouškou na hlavě. Svatá Anna se zpřímá dívá na Pannu Marii a své ruce s nepřirozeně dlouhými prsty má sepjaté na hrudi. Celou scénu pozoruje nahoře z oblaku anděl v bílém oděvu a s kyticí v levé ruce.

U sloupů stojí dvě sochy. Tentokrát se nejedná o světce, ale dvě ženské světice, svatou Barboru a svatou Teklu.

Vlevo stojí socha svaté Barbory. Vlnité vlasy svázané na temeni jí přidržuje malá korunka. Oděná je v korzetovém oděvu s kratšími rukávy a sukni s ostrými záhyby. Ramena jí zakrývá krátký plášť spojený na hrudi knoflíkem. V pravé ruce

⁶⁰ Viz Samek (pozn. 8), str. 179

přidrhuje pozlacený kalich se znakem IHS na kruhové kartuši. U Barbořiny levé ruky se po piliři táhne zlatá palmová ratolest. U nohou ji stojí malý model věže se třemi okny sloužící jako odkaz na její věznění.⁶¹

Svatá Barbora, světice, panna a mučednice narozená mezi druhým až čtvrtým stoletím, prožila život v Nikodémii. Detaily z jejího života pocházejí ze Zlaté legendy. Její otec, bohatý Dioskuros, nechal Barboru uvěznit ve věži, aby neměla šanci poznat křesťanské učení. Podstoupila různé druhy mučení, ale své víry se odmítla vzdát. Nakonec ji Dioskuros předal římským úřadům, které Barboru odsoudily k smrti. Když sám Dioskuros své dceři setnul hlavu, udeřil do něj blesk a zemřel. Svata Barbora ochraňuje pracovníky a všechny, co mají něco společného se střelnými zbraněmi.⁶²

Napravo stojící socha svaté Tekly s lehce robustní postavou v mnoha ohledech připomíná sochu svaté Barbory. Ať už podobným korzetovým oděvem s dlouhou sukni, který se liší jen ve zlacených ornamentech na korzetu nebo stejně svázanými vlasy na temeni a fyziognomickými podobnostmi v obličeji. V pravé ruce svatá Tekla drží vysoko zdvižený zlacený krucifix s Ježíšem Kristem, na který upírá svůj zrak. Levou rukou si u těla přidrhuje knihu. Jako odkaz na Teklin zázračný únik slouží lev, který jí leží u nohou.⁶³

Svatá Tekla pocházela z města Ikónia na území dnešního Turecka. Jméno této světice se objevuje pouze v apokryfní knize Skutků Pavlových. Ve svém rodném městě Ikónii si Tekla vyslechla kázání svatého Pavla a stala se jeho učednicí. Pro zrušení svatby se svým snoubencem a svou víru měla být upálena na hranici. Zázračně ale plamenům unikla. Ve městě Antiochii

61 Evidenční list movité kulturní památky č. 011743 – město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

62 James Hall, *Slovník námětů a symbolů*, Praha 1991, s. 70-71.

63 Viz Evidenční list movité kulturní památky č. 011743 (pozn. 61)

ji čekalo sežrání šelmami, ale zvířata jí neublížila. Nakonec ji její vězňitelé propustili a Tekla se uchýlila do horské jeskyně blízko Seleukie. Mezi další legendární Teklin únik patří útěk před muži, kteří ji měli znásilnit. Otevřela se před ní skalní rozsedlina, kde se Tekla mohla ukrýt. Tato panenská světice zemřela přirozenou smrtí ve vysokém věku více než devadesáti let. Nejčastěji bývá zobrazena s palmovou ratolestí, sloupem obklopeným plameny nebo také v ruce drží ohnivou kouli. Dalším častým Tekliným atributem je lev nebo had.⁶⁴

Do nástavce autor umístil reliéfní polopostavu svatého Antonína Paduánského s dítětem. Antonín Paduánský na něm pevně drží dítě v náručí a okolo hlav jim září zlacené svatozáře. Obě postavy sleduje šestice putti a další dva shlížejí z vrchní římsy nástavce. Na vrchní římse je umístěna opět paprskovitá svatozář, totožná jako na oltáři sv. Jana Nepomuckého. Na volutových koncích sedí dva andělé s bederními rouškami okolo pasů. Jejich gesta naznačují, že se ke scéně na reliéfu snaží připoutat pozornost. Na spodní římse nástavce sedí dva menší andílci. Andílek napravo se ohlíží na reliéf a druhý andílek se sepjatýma rukama před tělem shlíží dolů [13].⁶⁵

Socha svatého Martina se nachází v nice uprostřed lodi nad druhou zpovědnicí. Vyrobena ze štuku roku 1770 pochází od sochaře Jana Schuberta. Asi 220 centimetrů vysoký svatý Martin má delší vlnité vlasy a dlouhý vous, ale jak Martinova, tak i Mikulášova tvář nesou v obličejích mladistvé rysy. Oblečen je do kněžského roucha a mitry. Svůj zrak upírá na knihu, kterou

64 Viz James Hall (pozn. 62), s. 440

65 Viz Evidenční list movité kulturní památky č. 011743 (pozn. 61)

drží v levé ruce a listuje v ní. U pravé nohy svatého Martina stojí jeho atribut, husa [14].⁶⁶

8.5. Oltář sv. Kříže

Oltář sv. Kříže nese podobné znaky jako jeho protějšek, oltář Bolestné Panny Marie. Pochází také z let 1764-1772 a o jeho výzdobu se postarali František Ondřej Hirnle a Jan Schubert.⁶⁷ Oltář z umělého mramoru a štuku nazvaný podle kříže, na který byl přibit Ježíš Kristus, tvoří ústřední motiv celé poloplastické kompozice.

Oltář se skládá také ze zděného retabula kasulového tvaru s volutovou predelou a oltářní menzy. Retabulum dekorují kolem dokola zlacené rokaje a vegetabilní motivy. Uprostřed predely umístěná kartuše s rokají v sobě obsahuje nápis: Dokonáno jest. Okolo kartuše autoři umístili dva zlacené držáky na svíčky. Na vrcholu predely s volutami je umístěná socha svaté Máří Magdalény a na křídlech dvě sochy andělů.

Svatá Máří Magdaléna má na tváři mírně expresivní výraz vyjadřující hluboký smutek nad smrtí Ježíše Krista, který zvýrazňují lehce pootevřená ústa. Nejenom výraz ve tváři ale celé zobrazení rukou a polostojící, polosedící postoj poukazuje na zármutek ze scény, kterou Máří Magdaléna, oděná do šatů se zlatými okraji, nabíranými rukávy a nepravidelnými mělkými záhyby, sleduje. Hlavu s dlouhými kudrnatými vlasy natáčí na levou stranu. Levou ruku si Máří Magdaléna pokládá na hrud', kdežto pravou ruku natahuje do prostoru.⁶⁸

Andělé na menších výstupcích v lehce podživotní velikosti jsou ze štuku. Anděl nalevo drží v levé ruce otevřenou knihu a

66 Evidenční list movité kulturní památky č. 011751 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

67 Viz Samek (pozn. 8), str. 179

68 Evidenční list movité kulturní památky č. 011742 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

na její stránky lije tekutinu z poháru, který má v pravé ruce. Jeho oděv s mělkými záhyby drží zlacená šňůrka táhnoucí se přes andělovo rameno. Anděl napravo, velice podobný svému protějšku, drží v levé ruce zlacené hořící srdce. Lehce se naklání dopředu, aby mohl srdce předvést divákům, a ukazováčkem na levé ruce ukazuje nahoru na postavu Ježíše Krista.

Na krajích predely sedí dva malí andílci. Oba mají malá křídla, bederní roušky a stejně jako totožní andílci z protějščího oltáře Bolestné Panny Marie nesou znaky arma Christy. Andílek napravo se dívá na váček s penězi, který drží v pravé ruce, a jako anděl nad ním jej také ukazuje divákům. Na váčku je zlacené číslo 30. Toto číslo odkazuje na zradu Jidáše, kdy Ježíše Krista zaprodal za 30 stříbrných. Druhý andílek drží na tyči octovou houbu a jeho zrak směřuje na anděla, který lije tekutinu na knihu.

Za postavou Máří Magdalény začíná velký dřevěný Kříž s Ježíšem Kristem. Na konci hlavního břevna kříže je páska se zlaceným nápisem INRI. Na hlavě má zlacenou trnovou korunu s trojicí vidličkovitých výstupků. Jako jediný hmatatelný pozůstatek po mučení vidíme propíchnutý Kristův bok. Ježíše Krista drží na Kříži tři zlacené hřeby a jeho tělo zakrývá pouze zlatá bederní rouška. Z prázdných míst na retabulu se na Ježíše Krista dívají čtyři hlavičky. Dvě umístěné na dvou obláčcích hned v úrovni nohou Ježíše Krista a další dvě shlížejí z volutového zakončení na úplném vrcholu retabula [15].⁶⁹

Obraz blahoslaveného Jana Sarkandra namaloval v roce 1809 malíř Antonius Pražák. Zobrazuje scény z mučednických dnů Jana Sakrandra v Olomouci roku 1620. Jedná se o obraz poměrně netradiční. Každý z devíti symetricky rozmístěných medailonů

69 Ibidem

s majuskulní legendou ukazuje vždy jednu scénu z poslední dnů Jana Sarkandra.⁷⁰

K movitému mobiliáři dále patří ještě další dvě sochy, které se nachází v Arcidiecézním muzeu v Olomouci. Dřevěné sochy svaté Kateřiny a svaté Barbory natřené bílým křídovým nátěrem. Svaté Kateřině leží u levé nohy kolo a svatá Barbora drží v ruce kalich. Obě sochy vznikly ve třetí čtvrtině 18. století.^{71 72}

70 Evidenční list movité kulturní památky č. 011754 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

71 Evidenční list movité kulturní památky č. 011748 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

72 Evidenční list movité kulturní památky č. 011749 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.

9. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se snažila podat ucelený pohled na kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané. Zaměřila jsem se především na oltáře, jejichž nejzajímavější součástí tvoří raně barokní práce od Františka Ondřeje Hirnleho a Jana Schuberta. Nejen po sochařské, ale i po architektonické stránce tato stavba vystupuje svou kvalitou nad ostatní blízké kostely menších měst a vesnic. Největší zásluha za podobu a význam kostela patří faráři Janu Jiřímu Ondřejovi Prunnerovi, který se o Kostelec na Hané s velkou péčí staral. Kostelec už sice dnes nehraje tak významnou roli v okolí, ale kostel sv. Jakuba Většího dominantu mého rodného města dokazuje, že tomu tak v minulosti bylo.

Summary

In my bachelor thesis I tried to put comprehensive interpretation on church of St. James the Great in Kostelec na Hane. I primarily focused on the altars, whose the most interesting parts are comprised by early baroque pieces from František Ondřej Hirnle and Jan Schubert. Not only scultural aspect but also architecturally, this building stands out in its quality over other small towns and villages churches. The biggest credit goes to parish priest Jan Jiří Ondřej Prunner, who took care of Kostelec na Hané with great maintenance. Kostelec may not play such an important role in the area these days, but the meaning of the church proves that this was so in the past.

Prameny a literatura

Seznam literatury (abecedně):

- Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska II (J-N)*, Praha 1999.
- Evidenční list movité kulturní památky č. 011737-011762 a 011768 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.
- Hořínek Karel - Hořínek Tomáš, *Restaurátorská dokumentace: Restaurátorské práce v kameni*, Olomouc 2003.
- Ivo Krsek et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 107.
- James Hall, *Slovník námětů a symbolů*, Praha 1991.
- Jan Drápal, *Dějiny městyse Kostelce na Hané I*, Kostelec na Hané 1942.
- Jane Turner (ed.), *The dictionary of art XX, Mächtig to medal*, London 1996.
- Jerzi Pawlik, *Piekari Slaskie*, Wroclav 2000.
- Lada Nováková, *Kostel Nejsvětější Trojice ve Fulneku (diplomní práce)*, Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2008.
- Michaela Hřčková, *Jan Schubert (1743?-1792) (diplomní práce)*, Univerzita Palackého, Dějiny výtvarných umění, Olomouc 2011.
- Pavel Borský, *Kostel sv. Jakuba Většího: Stavebně historický průzkum*, Brno 2000.
- Radka Opočenská *Barokní sochařská výzdoba v kostele sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti (diplomová práce)*, Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2011.
- Soňa Greplová, *Žáci a následovníci Georga Raphaela Donnera na Moravě (diplomová práce)*, Univerzita Palackého, Dějiny výtvarných umění, Olomouc 2010.

- Stefan Baldy, *Matka boska oposlka*, Opole 1984.
- Thieme - Becker [Ulrich Thieme -Felix Becker], *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, Mandere - Möhl, verlag von E.A.Seeman, Leipzig 1930
- Tomáš Strouhal, *Řád Milosrdných bratří v Prostějově (30.-50. léta 20. Století)*, Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2012.

Seznam literatury (chronologicky):

- Thieme - Becker [Ulrich Thieme -Felix Becker], *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, Mandere - Möhl, verlag von E.A.Seeman, Leipzig 1930
- Jan Drápal, *Dějiny městyse Kostelce na Hané I*, Kostelec na Hané 1942.
- Stefan Baldy, *Matka boska oposlka*, Opole 1984.
- James Hall, *Slovník námětů a symbolů*, Praha 1991.
- Jane Turner (ed.), *The dictionary of art XX, Mächtig to medal*, London 1996.
- Ivo Krsek et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 107.
- Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska II (J-N)*, Praha 1999.
- Jerzi Pawlik, *Piekari Slaskie*, Vroclav 2000.
- Pavel Borský, *Kostel sv. Jakuba Většího: Stavebně historický průzkum*, Brno 2000.
- Hořínek Karel - Hořínek Tomáš, *Restaurátorská dokumentace: Restaurátorské práce v kameni*, Olomouc 2003.
- Lada Nováková, *Kostel Nejsvětější Trojice ve Fulneku (diplomní práce)*, Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2008.

- Soňa Greplová, *Žáci a následovníci Georga Raphaela Donnera na Moravě* (diplomová práce), Univerzita Palackého, Dějiny výtvarných umění, Olomouc 2010.
- Michaela Hrčková, *Jan Schubert (1743?-1792)* (diplomní práce), Univerzita Palackého, Dějiny výtvarných umění, Olomouc 2011.
- Radka Opočenská *Barokní sochařská výzdoba v kostele sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti* (diplomová práce), Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2011.
- Tomáš Strouhal, *Řád Milosrdných bratří v Prostějově (30.-50. léta 20. Století)*, Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Brno 2012.
- *Evidenční list movité kulturní památky č. 011737-011762 a 011768 - město Kostelec na Hané, objekt kostel sv. Jakuba Většího.*

Internetové stránky:

- http://www.kostelevnh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=72
- http://www.kostelevnh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=73
- <http://catholica.cz/index.php?id=2182>
- <http://catholica.cz/index.php?id=4794>

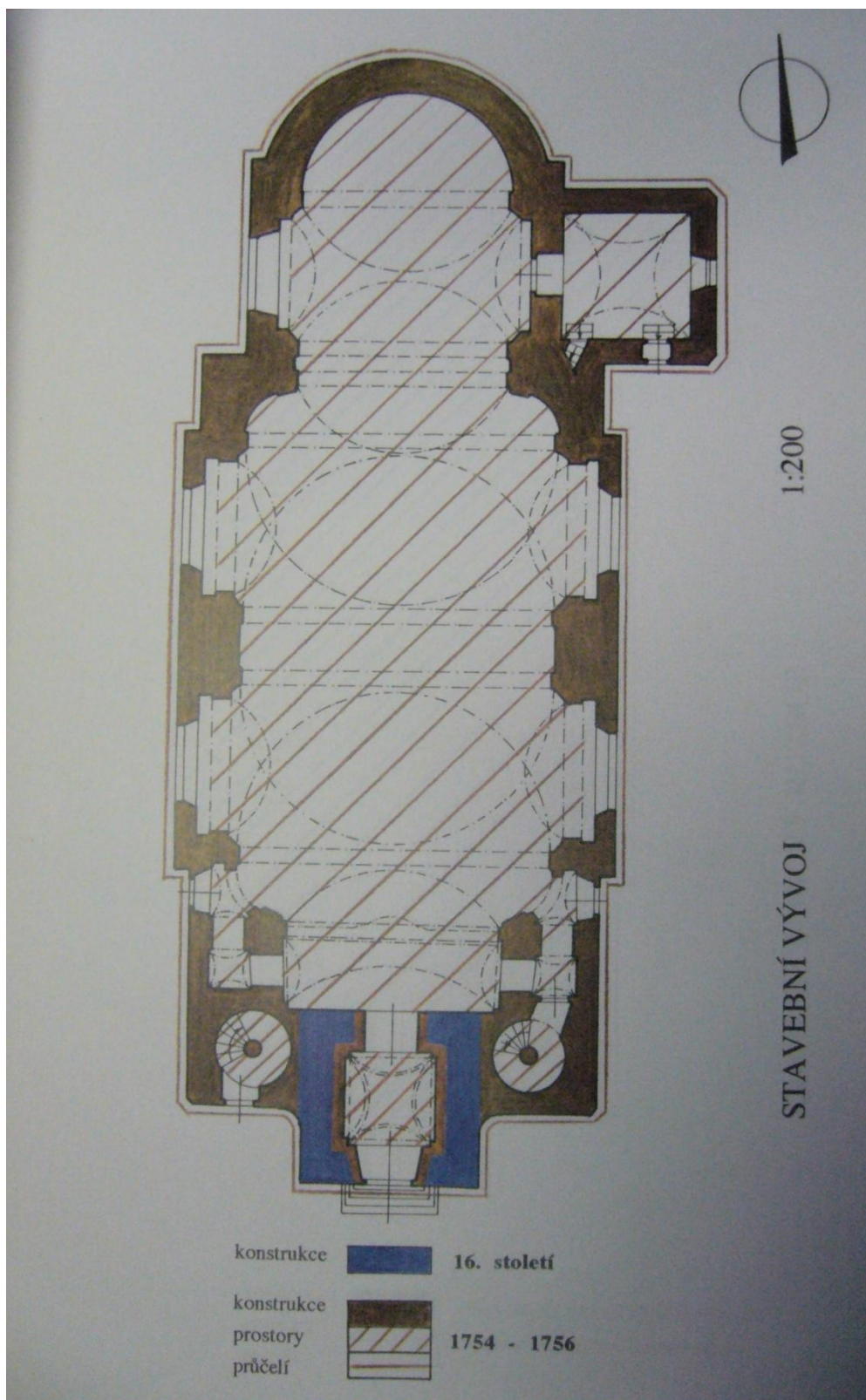
Obrazová příloha

Seznam vyobrazení:

- 1) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, pohled z jiho-východní strany. Foto S. Matyáš
- 2) Půdorys kostela sv. Jakuba Většího z poloviny 18. Století. Foto M. Neckařová
- 3) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, vstup do kostela. Foto M. Neckařová
- 4) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, kruchta s varhanami. Foto M. Neckařová
- 5) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, pohled do lodi s hl. oltářem. Foto M. Neckařová
- 6) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář Bolestné Panny Marie. Foto M. Neckařová
- 7) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, socha sv. Mikuláše. Foto M. Neckařová
- 8) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář sv. Jana Nepomuckého. Foto M. Neckařová
- 9) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, křtitelnice. Foto M. Neckařová
- 10) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, detail tabernáklu hl. oltáře. Foto M. Neckařová
- 11) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, hl. oltář. Foto M. Neckařová
- 12) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, kazatelna. Foto M. Neckařová
- 13) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář sv. Anny. Foto M. Neckařová
- 14) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané socha sv. Martina. Foto M. Neckařová
- 15) Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář sv. Kříže. Foto M. Neckařová

1. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, pohled z jiho-východní strany. Foto S. Matyáš

2. Půdorys kostela sv. Jakuba Většího z poloviny 18. století. Foto M. Neckařová

3. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, vstup do kostela. Foto M. Neckařová

4. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, kruchta s varhanami. Foto M. Neckařová

5. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, pohled do lodi s hl. oltářem. Foto M. Neckařová

6. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář Bolestné Panny Marie. Foto M. Neckařová

7. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, socha sv. Mikuláše. Foto M. Neckařová

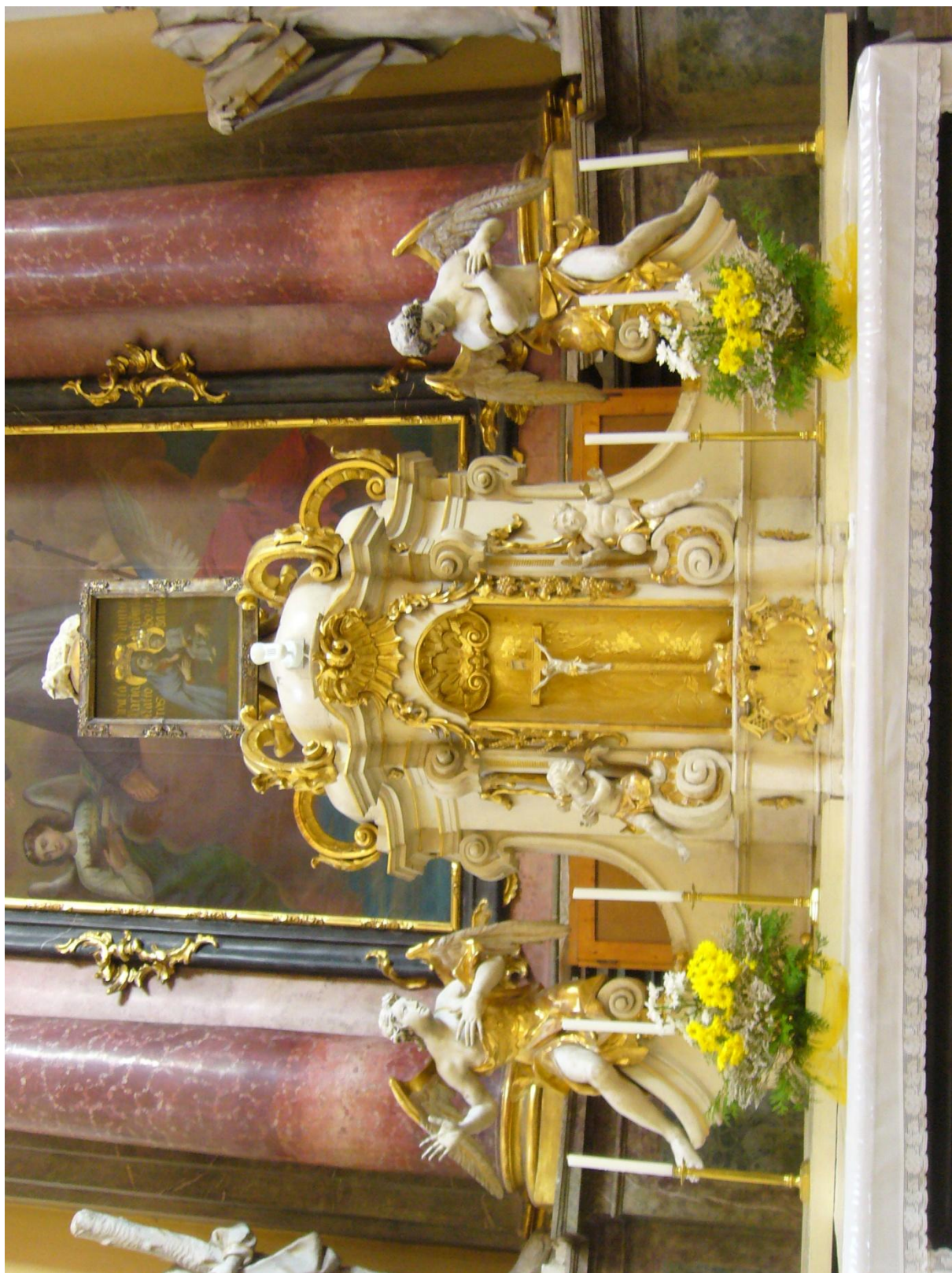

8. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář sv. Jana Nepomuckého. Foto M. Neckařová

UJEME KŘEST

9. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané,
křtitelnice. Foto M. Neckařová

10. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, detail tabernákle hl. oltáře. Foto M. Neckařová

11. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, hl. oltář. Foto M. Neckařová

12. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané,
kazatelna. Foto M. Neckařová

13. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář sv. Anny. Foto M. Neckařová

14. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané socha sv. Martina. Foto M. Neckařová

15. Kostel sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané, oltář sv. Kříže. Foto M. Neckařová

Anotace

Jméno a příjmení:	Miroslava Neckařová
Katedra:	Dějiny výtvarných umění
Vedoucí práce:	Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.
Rok obhajoby:	2013
Název práce:	Oltáře kostela sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané
Název práce v angličtině:	Altars of the Church of St. James the Great in Kostelec na Hane
Anotace práce:	Tato bakalářská práce se zabývá výzdobou, především oltářní, v kostele sv. Jakuba Většího v Kostelci na Hané vytvořenou sochaři Františkem Ondřejem Hirnlem a Janem Schubertem v letech 1762-1772.
Klíčová slova:	Kostelec na Hané, kostel sv. Jakuba Většího, oltáře
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis focuses on decor, especially the altairs, in the Church of St. James the Great in Kostelec na Hane created by sculptors František Ondřej Hirnle and Jan Schubert in the years of 1762-1772.
Klíčová slova v angličtině:	Kostelec na Hane, the Church of St. James the Great, altairs
Přílohy vázané v práci:	15 obrazových příloh
Rozsah práce:	38 stran textu + 17 stran obrazové přílohy (51 522 znaků bez mezer)
Jazyk práce:	Čeština